

POPIS ZEAMETA I TIMARA SANDŽAKA SRIJEM 1636. GODINE

Arhivsko gradivo

UDK 94(497.4-37 Srijem)''1636''

Dr. sc. IVE MAŽURAN

Zvonimirova 29/II

HR-10000 Zagreb

U radu je prikazan Zbirni popis zeameta i timara u Sandžaku Srijem, nastao 1636. g. Riječ je o prijevodu s turskog na njemački jezik koji je sačinio Heinrich Christoph Schwegler. Izvornik se nalazi u Finanz und Hofkammerarchivu u Beču.

Ključne riječi: zeamet, timar, Sandžak Srijem

Ubrzo nakon osvajanja Budima 2. rujna 1686. bila je drevna Ugarska napokon oslobođena 160 godišnje turske vladavine. Carska je vojska preuzela svu vlast na oslobođenom prostoru i zaplijenila sva pokretna i nepokretna dobra u posjedu osmanske vojne vlastele. Jednako tako i državnih ustanova, odakle je Dvorskoj komori u Beču poslano 20, uvjetno rečeno knjiga, napisanih turskim jezikom arapskim pismenima. Istodobno, pripremala se i carska vojska za obranu, jer su Turci kupili, nove snage da vrate izgubljeno i tako se opet nađu u Budimu.

U očekivanju vojnog raspjeta događaja, spomenute knjige dane su 1687. službenom prevoditelju (Dolmetscher, dragoman) s turskog u Beču, Heinrichu Christophu Schwegleru da ih pročita, a njihov sadržaj prevede na njemački. Očito smatrajući nepotrebnim prevoditi opširni porezni (katastarski) popis (mufassal defter), Schwegler je preveo samo priručni izvadak (Compendium oder extractus) iz 20 knjiga u obliku zbirnog popisa (idžmal ili mudžmel defter) zeameta i timara u Sandžaku Srijem, sastavljen 1041. po hidžri, odnosno 1636. g. po gregorijanskom kalendaru.

Sadržaj općeg i detaljnijeg popisa Sandžaka Srijem, nije vjerojatno u to doba ni zanimao Dvorsku komoru. Međutim, za povijesna istraživanja ti su podaci od posebne važnosti s obzirom na prostor i vrijeme nastanka, o kojima je malo što znano.

Kao upravnu jedinicu, u prijevodu na njemački, Schwegler uspoređuje sandžak sa županijom, nahiju (sudski kotar) s distriktom, zeamet piše kao Syamat, a timar kao običan vojni posjed (Kolonie). Umjesto turske riječi za sitan srebrni novčić *akče* služi se grčkom riječi *aspra*, *aspros*, prilagođenoj njemačkome izgovoru *Asper*, *Asperl*.

Imena kasaba (varoši), sela i naselja, čiji su podložnici (raja) Sandžaka Srijem plaćali svojim zaimima i timarnicima, zadavala su Schwegleru ozbiljne teškoće kako su ona zapravo glasila. Pogotovo što su prema njegovim mišljenju s mađarskoga (ugarskog) prevedena na turski, zbog čega nije bilo moguće pouzdano reći pravo ime mjesta, i kojoj nahiji (distriktu) pripada. U pojedinim slučajevima Schwegler je izostavio ime nahije, ističući također da su slična imena nekih mjesta pisana na jedan, a druga na posve drugačiji način.

Srijemski prostor između Dunava i Save bio je dragomanu Schwegleru posve nepoznat. Prema njegovu saznanju, osim mađarskih imena mjesta druga ne postoje, premda je pretežan dio imena zapravo slavenskoga porijekla.

Ističući poteškoće u prevođenju, Schwegler kaže da nije riječ o neznanju turskoga jezika (ignorantia linguae), nego o nepoznavanju mjesta (inscitia locorum).¹ Uvjeren da imena mjesta dobro čita, pretežan njihov dio napisao je tako da je nemoguće odgovoriti kako su ona stvarno glasila.

Prema Schweglerovu prijevodu, na prostoru Sandžaka Srijem (komitata) nalazilo se 1636. g. 48 zeameta i 168

¹ Die gröste Difficulteten, welche in diesen Büchern vorkommen, habe die Nahmen deren Dorffschaften (...) dann neben deme das in türkischer Sprach die hungarische Wörter hart zu exprimiren, hab ich auch worden wohl ein Dorff mit unterschiedlichen Charakter, un zwar gantz different geschreiben gefunden, derentwegen wohl möglich, dass viel Nomben deren Dorffschaften verkommen werde, welche nicht wohl exprimiert seind, doch der leicht zu erfangen, wieder der District, und der Herschaften benennet, welches mir hoffentlich auch leichter nachgesehen werden solle weilen es nicht ex ignorantia linguae, sondern inscitia kicorum (...). Finanz u. Hofkammerarchiv, Wien Handschriften, Nro 688, S.139

timara.

Timari su bili manji posjedi sa kojih su spahije imale godišnji prihod u iznosu do 19 999 akči, a zeameti od 20 do 100 000 akči. Prema takvom omjeru Sweglerov zbroj nije točan, već je riječ o 32 zeameta i 175 timara. Upitno je, međutim, je li moguće da je Schwegler toliko pogriješio u zbrajanju, ili je u pitanju nešto sasvim drugo. Naime, podrobnija analiza popisa govori i dokazuje da je gornja granica timara snižena na 12 000 akči, što dokazuje i potvrđuje Schweglerov zbroj zeameta i timara. Nije li istodobno bila smanjena i gornja granica vrijednosti zeameta, nije poznato. Sama za sebe ta je pojava bila malo ili nikako poznata kao izraz opadanja moći Osmanskoga Carstva i pogoršanja položaja njegovih vojnih i ostalih društvenih slojeva.

Sa 48 zeameta i 165 timara u Sandžaku Srijem, njihove su spahije (posjednici) bili vojnici, od kojih gotovo svi timarnici pješaci, a svi zaimi i tek poneki od timarnika čiji su prihodi bili veći od 10 000 akči služili su kao konjanici.

Za velik broj imena mjesta kako ih je Schwegler pročitao nije moguće utvrditi kako su ona stvarno glasila. To više što nisu zabilježena u poreznom popisu iz 1575. g. Upitni su također i nazivi nekih nahija,² što navodi na zaključak da su neke u međuvremenu bile ukinute, a njihovo područje priključeno susjednoj nahiji. Znatno broj mjesta o kojima se govori 1575. nestala su također bez traga. U tom pogledu vrlo je koristan popis Vojvodstva Srijem (Ducatus Sirmiensis) sačinjen potkraj 1701. nakon što je rimski knez Livie Odescalchi 16. ožujka 1698. g. bio uveden u posjed Vlastelinstvallok.³ Vjerojatno na poticaj kneževa upravitelja (provizora) vlastelinstva Bartolomea Grossija izrađen je početkom 1702. g. također i popis mjesta u istočnom dijelu Srijema koja su ostala i dalje u vlasti Osmanskoga Carstva.⁴

2 McGowan, Bruse, Širem sancagi mufossal tohrir defterleri, Ankara 1983, p. 7-510.

3 Hofkammer. Fmanzarchiv, Wien, Graflich Caraffische Hauptrelation von 2. Dezember 1698 uber die Einrichtung des Konigreiches Slavonien, Fasz. 391, Beilage nro 100.

FJovadelle ville, che si ha potuto sapae esser sotto la Camera, sotto il signor duca Odescalco, e sotto il Turco

SoBo la Camera le seguenti: Sarengrad. Louas. Sottin, Ilock. Touamich, Topluievzi, Erdefarcha, Ciacouzi, Cetouczi, Berach, Suignarouzi, Slauzi. Bogdanouzi. Buroseuzi, Cerich. Nustar. Ostrogoua, Vinkouzi, Andriaseuzi, Ivancouo. Babina Greda. Cerna, Niemzi, Comotinzi, Ottock, Marcuseuzi, Jarmina, Gudinz, Scitar, Zupanie Blato, Raieuo selio, Opatpuaz, Mala Vasza.

Ville sotto il signor Trigesimatore de Petro Varadino : Slancamen, Chercedin, Carkouzi, Cameniza, Ledinzi, Bukouaz, Deocin, Racouaz. Ville ducale: Hirig, Cnisedolo, Maradich, Beska, Ciortanouzi, Cuchignas, Satrinzi, Riuiza, Vermch, Jasak, Stianouzi, Bessenoua, Visgneuzi, Suglian, Ghergureuzi, Hangelos, Lesimir, Remete, Diuos, Erdeuich, Bacinzi, Ghibart, Calotinzi. Almisaga, Pacledin, Gliuba, Malouina, Rados, Nestino, Susech, Suilkos. Grabouo. Bingula, Radinzi, Martinzi, Paulouzi, Borcouzi, Fisich, Varosh Ilock.

Haradino, che e del vescouo Isaia scismalico non corrisponde al signor duca cosa alcuna; Banostra guesta ne pure corrisponde cosa alcuna, Cereuich nepure corrisponde cosaalcun (...).

4 Ville sotto il SirmioTurco: Satrinzi, Ruma, Kralieuzi, Mali Radinzi, Putinzi, Golubinzi, Sasinzi, Beleghis, Pasua, Surduch, Zeruenka, Banouz, Dobanouz, Zemun, Bisciania, Vernech, Progar, Ogar, Pourouga, Plažiceuo, Brestaci, Bugianouzi, Vogagni, Giergenz, Cliernak, Cherstanz, Chemouosez, Simonouz, Erakouzi, Suiarach, Asagnan, Vidacouz, Gherdanouzi, Popinzi, Seue, Jelinzi, Ispauza, Susek, Mitrouiza scala.

Vi sono anco in oltre altre 10,15 ville che non lo potuto induderre i

Sadržaj popisa vlastoručno sam prepisao 1977. g. u Arhivu Dvorske komore u Beču⁵.

U prijevodu na njemački Schwegler je redom naveo koja sela i koliko plaćaju poreza svome zaimu ili timarniku, a nalaze se na prostoru u sastavu određene nahije i kadiluka. Samo u nekoliko slučajeva izostavljene su oznake za neka sela kojoj nahiji pripadaju. Redoslijed popisa zeameta i timara u Schweglerovu prijevodu na njemački izvorno glasi:

nomim..Hqfkummer u. Finzarchiv Wien, Schlavonische GrSnitz Einrichtung-Relation, Fasz. 418, Beilage 25, Fol. 152..

5 Službeni naziv Arhiva sada glasi: Finanz-und Hofkammerarchiv, Wien. izradio potom prijepis pisaćim strojem, te ga letimice zbog ograničena vremena usporedio s izvornikom. Budući da sam uočio veći broj pogrešaka u čitanju skupina pojedinih slova gdje se vrlo lako u prijepisu griješi, odlučio sam da ću za budućih dolazaka u Beč i nastavak rada u Arhivu imati dovoljno vremena za usporedbu rečenoga prijepisa s izvornikom. Ponesen, međutim, drugim istraživačkim temama i životnim obavezama prolazila su duga desetljeća kada više, kao nekad, nisam mogao odlaziti u bečke arhive. Kako ipak davno započeto ne bi ostalo nedovršeno, zamolio sam početkom veljače 2009. Finanz- und Hofkammerarchiv u Beču da mi na temelju arhivske oznake, koju sam vrlo pomno zabilježio, izradi preslik rečenoga popisa. Na temelju dobivena preslika ispravio sam greške u čitanju imena /mjesta i veličina novčanih davanja spahijama, odnosno zaimima i timarnicima Sandžaka Srijem 1636. g. Zorno o tome govore i svjedoče preslici Schweglerova prijepisa popisa sa turskog koji čini sastavni dio ovoga rada.

Contribuiren nach volgendte Dorfschaften	Asperl
Mirasofza ⁶ auff Demitrouiza ⁷ unterthänig	66 000
Ritschaska und Demitre Simonodol	42 500
Sakolla und Dirasinze und Ballagsurtsche ⁸ auff Kossernik ⁹ unterthänig	47 500
Varosch Burgas ¹⁰ und Monastir Mitriallak auff Illok ¹¹ unterthänig	43 500
Deriskinja ¹² auff Demitroiza unterthänig	43 000
Kroschodol ¹³ und Monastir Jeith ¹⁴	40 830
Islobodniza auff Demitrouiza	41 000
Islankofza auff Demitrouiza unterthänig	41 000
Simonofza ¹⁵ auff Kossenik ¹⁶ unterthänig	35 000
Semetin auff Petriwardein ¹⁷ unterthänig	31 000
Tschorbanofza ¹⁸ auff Islomkamen ¹⁹ unterthänig	27 000
Varosch Ivankoba auff Islonkamen unterthänig	26 500
Sinatsch und Bellarofza auff Kosenik unterthänig	21 500
Baschg auff Irik ²⁰ unterthänig	21 000
Viurza ²¹ auff Demitrouiza unterthänig	25 500
Brahova ²² oder Brahofza auff Irik unterthänig	24 500
Surtschin ²³ auff Rehousa unterthänig	20 125
Ghugdsen Brohatsch auff Irik unterthänig	23 500
Vbirinofza ²⁴ auff Kossenik	24 900
Baghlatsch ²⁵ auff Rehousa unterthänig	22 500
Berova auff Demitrouiz unterthänig	22 000
Dunanofza auff Rehousa unterthänig	21 500
Nouak ²⁶ auff Illok unterthänig	23 000
Baroha auf Islankomen	20 000
Nemetin ²⁷ auff Illok unterthänig	36 500
Schaminza auff Demitrouiza unterthänig	20 000
Tschasanba auff Kosinik unterthänig	20 500
Buiuk (Büyük) Remata ²⁸ auff Demitrouiza unterthänig	20 000
Malimar Kotschiasch auff Kosinik unterthänig	21 000
Esublosch ²⁹ auf Kosenik abgemeldtes Orth unterthänig	20 000
Ghurgdsotschi auff Demitrouiza unterthänig	20 750
Listabatsch ³⁰ auff Illok unterthänig	19 500
Dobroniza auff Demitrouiza unterthänig	25 500
Las ³¹ auf Ivankoba ³² unterthänig	13 000

6 Nepoznato

7 Mitrovica kadiluk i nahija

8 Možda Boljavci istočno od Progara

9 Nahija Kupinik, selo Kupinovo istočno od Šapca u blizini Save

10 Selo Berkasovo u nahiji Ilok

11 Sjedište Dandžaka Srijem, kadiluk i nahija

12 O kojem e mjestu riječ u nahiji Mitrovica nije moguće reći išta određeno

13 Selo Krušedol nedaleko od Maradika

14 Vjerojatno Jazak blizu Vrdnika

15 Selo Šimanovci istočno od Prhova

16 Nahija Kupinovo

17 Petrovaradin

18 Selo Čortanovci, nahija Slankamen

19 Slankamen

20 Irig nahija

21 Selo Vizić nedaleko od Mitrovice

22 Selo Prahovo zapadno od Šimanovaca

23 Surči sjeverno od Belegiša

24 Selo Ugrinovci

25 Selo Belegiš

26 Selo Novak-Babska

27 Neštin istočno od Iloka

28 Čalma sjeverno od Martinaca

29 Vjerojatno selo Subotište

30 Pustara Liska

31 Selo Laze, nahija Ivankovo

32 Ivankovo nedaleko Vinkovaca

Babotscha auf Louadinza unterthänig	14 000
Vuotschin ³³ auf Illok unterthänig	15 500
Milletin auf Illok unterthänig	17 728
Ibgdsena auf Islankomen unterthänig	16 000
Kisil Kilisa auf Rehovu untherthänig	15 400
Tschusonofza auf Maranigds ³⁴ unterthänig	12 500
Beskofza auf Kossenik untherthänig	12 500
Ruma ³⁵ auf Demitrouiza unterthänig	12 281
Koiman auf Demitrouiza unterthänig	10 000
Tschelibunza auf Bodgorina ³⁶ unterthänig	9 000
Seletsch und San... auf Irik ³⁷ unterthänig	9 599
Bellalesch auf Islankomen unterthänig	9 500
Morotschi dehan auf Moronigds unterthänig	8 000
Elschouar auf Illok unterthänig	7 500
Rika ³⁸ auf abgemeldtes Orth unterthänig	5 990
Broschodol ³⁹ auf Irik unterthänig	15 366
Bauidofza auf Irik unterthänig	12 000
Habuth auf Illok unterthänig	12 000
Sinarofza auf Demitrouiza unterthänig	12 000
Millotsch auf Demitrouiza unterthänig	9 000
Kiruschodol und Monastir auf Irnik unterthänig	9 633
Thabatinza auf Demitrouiza unterthänig	13 333
Belit und Butinza auf Iring unterthänig	10 000
Ribronofza ⁴⁰ auff Bodgorna unterthänig	10 000
Mebodrofza auff Demitrouiza unterthänig	9 533
Tscherkien auf Vulkouar ⁴¹ unterthäni	9 500
Kirischodol und Monastir auff Irik unterthänig	8 166
Baileri Motor auf Illok unterthänig	10 000
Destosch Ghirgirofza ⁴² unterthänig	9 000
Boinza auf Demitrouiza unterthänig	9 000
Threpusantzi auf Isornok unterthänig	8 800
Ballavasch auf Nimtsche ⁴³ unterthänig	8 000
Kobilinza auf Nimtsche unterthänig	7 500
Schentosch auf Senti ⁴⁴ unterthänig	7 500
Dsundova auf Demitrouiza unterthänig	8 000
Vghar ⁴⁵ auf Kosnik unterthänig	8 000
Kopotsch auf Kosnik unterthänig	8 000
Enthegds auf Illok unterthänig	7 950
Saathorna auf Isornik unterthänig	7 686
Thorna auf Kosnik unterthänig	7 686
Borgas auf Kosnik ⁴⁶ unterthänig	7 500
Irnodinza auf Bodgorna unterthänig	7 500
Gdsendorosch auf Vulkouar unterthänig	7 500
Thomasofza ⁴⁷ auf Moronik unterthänig	7 500
Brathat auf Isornik unterthänig	7 500
Baghlaiofza auf Vulkouar unterthänig	8 000

33 Nakad tvrđava i trgovište, sada šarengrad pored Dunava

34 Nahija Morović

35 Ruma istočno od Vognja

36 Nahija Podgorje

37 Selo Irig sjeverno od Rume, sjedište nahije

38 Staro selo Rika, potom Nad Rikom između Monjoroša i Neština

39 Vjerojatno Kruševdol-Prnjavor

40 Vjerojatno selo Radinci

41 Vukovar, nahija

42 Selo Grgurevci zapadno od Bešeneva

43 Nijemci, kadiluk, nahija

44 Selo Sentić

45 Selo Ogar južno od Donjeg Tovarnika

46 Možda selo Obrež zapadno od Kupinova

47 Staro selo Budanovci nedaleko Nijemaca

Thomborofza ⁴⁸ auf Bodgorna unterthänig	7 200
Thanobertanik auf Rehova unterthänig	7 150
Leschkofza auf Isornik unterthänig	7 100
Schamin ⁴⁹ auf Bodgorna ⁵⁰ unterthänig	7 000
Morouiska auf Morovik unterthänig	7 000
Bakosofza auf Isornik unterthänig	7 000
Biralinoua auf Demitrouiza unterthänig	7 000
Thoguran auf Demitrouiza unterthänig	7 000
Cista auf Vulkouar unterthänig	7 000
Thomasofza ⁵¹ auf Moronik unterthänig	7 000
Jankofla und Dorofza	7 000
Barator auf Moranik unterthänig	7 000
Buiuk Martinza ⁵² auf Demitrouiza	7 000
Susegds ⁵³ auf Illok unterthänig	6 500
Barbanofza auf Demitrouiza unterthänig	7 000
Gdselesofza auf Demitrouiza unterthänig	7 000
Mirinkouatsch auf Demitrouiza unterthänig	7 000
Harasofza auf Moronik unterthänig	7 000
Gdsuschanzi auf Kosinik unterthänig	7 000
Bristagds auf Kosnik unterthänig	8 000
Brastofza auf Kosinik unterthänig	4 000
Gdsurtebrath auf Illok unterthänig	7 000
Bassanofza auf Islankomen unterthänig	7 000
Bunanofza auf Demitrouiza unterthänig	6 999
Gdselebinza auf Vulkouar unterthänig	6 999
Budanofza ⁵⁴ auf Nimtsche unterthänig	6 800
Schambor auf Demitrouiza unterthänig	8 500
Bratosofza ⁵⁵ auf Ossek ⁵⁶ unterthänig	6 700
Schimota auf Demitrouiza unterthänig	6 500
Islankofza auf Isornik unterthänig	6 500
Hassa auf Islankomen unterthänig	6 500
Dobraritofza auf Bodgorna unterthänig	6 500
Athola Demitrofza auf Moronik unterthänig	6 500
Anderlofza auf Moronik unterthänig	6 500
Ghenosch auf Nimtsche unterthänig	6 500
Mitrofza auf Demitrouiza unterthänig	6 500
Senmetlofza auf Moronik unterthänig	6 415
Rgdsinza auf Vulkouar unterthänig	6 500
Ghumutschin auf Illok unterthänig	6 200
Deskofza auf Vulkouar unterthänig	6 150
Detsch ⁵⁷ auf Kosinik unterthänig	6 100
Kirbatha auf Moronik unterthänig	6 800
Gdsecellar auf Moronik unterthänig	6 000
Ghorosofza auf Isornik unterthänig	6 000
Thermak auf Moronik unterthänig	6 000
Bertofza auf Isornik unterthänig	6 500
Berdanofza auf Kosnik unterthänig	6 000
Gobadinza ⁵⁸ auf Kosnik vorgemeldtes Orth unterthänig	6 000

48 Selo Tompojevci istočno od Čakovca

49 Vjerojatno selo Šašinci

50 Nahija Podgorje

51 Staro selo Tomaševci u nahiji Morović

52 Selo Martinci (Veliki) zapadno od Mitrovice

53 Selo Susek istočno od Iloka

54 Pustara Budanovci nedaleko Nijemaca

55 Staro selo i pustara Bratuševci nedaleko od Nijemaca

56 Kadiluk i nahija

57 Selo Deč istočno od sela Karlovčić

58 Selo Dobanovci istočno od Deča

Batthirofza ⁵⁹ auf Moronik unterthänig	6 000
Gdsolor auf Bodgurna unterthänig	6 000
Brattouaz auf Rehova unterthänig	6 000
Novassel auf Kosnik unterthänig	5 999
Schatirinza ⁶⁰ auf Irik unterthänig	5 999
Bustak auf Bodgurna unterthänig	5 999
Schughodol auf Kosnik unterthänig	6 000
Malihofza und Ghoriantsch auf Nimtsche unterthänig	6 000
Ballatinzoua auf Demitrouiza unterthänig	6 500
Istopiarofza auf Vulkouar unterthänig	6 000
Karinza auf Nimtsche unterthänig	5 999
Sava auf Illok unterthänig	5 999
Barak ⁶¹ auf Bodgorna unterthänig	5 999
Colobinza ⁶² auf Illok unterthänig	5 999
Vinekofza auf Nemtsche unterthänig	5 999
Likofza auf Illok unterthänig	5 999
Vronlofas ⁶³ auf Illok unterthänig	5 999
Baratinza auf Demitrouiza unterthänig	5 999
Vellica Gdsurgds auf Kosinik unterthänig	5 999
Buiuk (Büyük) Loimir ⁶⁴ auf Demitrouiza unterthänig	5 999
Bratouatsch ⁶⁵ auf Vulkouar unterthänig	5 333
Millofzi auf Kosinik unterthänig	4 000
Borogar ⁶⁶ auf Kosinik unterthänig	5 000
Carosch ⁶⁷ auf Illok unterthänig	4 000
Bodganza auf Nemtsche unterthänig	4 000
Millosch auf Kosinik unterthänig	4 000
Mali Gdsemedin auf Kosinik unterthänig	4 000
Illatscha ⁶⁸ auf Nemtsche unterthänig	4 000
Ritovaz auf Illok unterthänig	4 000
Baradinza auf Isornik unterthänig	4 000
Vsun Lugdsin auf Illok unterthänig	4 000
Kirbata auf Moronik unterthänig	4 800
Hamisak auf Illok unterthänig	3 999
Ortanofza auf Nemtsche unterthänig	3 500
Schestouaz auf Isornik unterthänig	3 500
Bodgazgdsa ⁶⁹ auf Nossauana ⁷⁰ unterthänig	3 500
Korosga ⁷¹ auf Moronik unterthänig	3 000
Dobratovza auf Nossauana unterthänig	3 000
Nouakofza ⁷² auf vorgemeldtes Orth unterthänig	3 000
Baklau ⁷³ auf Illok unterthänig	6 000
Boschinza auf Kosnik unterthänig	3 000
Falobinza auf Illok unterthänig	3 000
Vurschudofza auf Illok unterthänig	6 000
Rindedofza auf Isornik unterthänig	6 000
Driganofza auf Isornik unterthänig	6 000
Kutesch auf Isornik unterthänig	3 000

59 Vjerojatno selo Batrovci sjeverozapadno od Morovića

60 Selo Šatrinci jugoistočno od Iriga

61 Selo Berak zapadno od Čakovca

62 Selo Golubinci južno od Indije

63 Selo Lovas južno od Opatovca

64 Selo Ležimir sjeverno od Mandelosa

65 Staro selo Bratuševci

66 Selo Progar pored Save

67 Pustara Kordoš kod Šaregrada

68 Ilača nedaleko Šida

69 Vjerojatno selo Podgajci

70 Nahija Posavje

71 Koruška kod Čerevića

72 Staro selo Novakovci u nahiji Posavje

73 Biklab, odnosno pustara Kižde

Virganofza auf Isornik unterthänig	3 000
Tutosch auf Isornik unterthänig	3 000
Islerinza auf Isornik unterthänig	3 000
Vitonifza auf Kosinik unterthänig	6 000
Vsun Louas auf Kosinik unterthänig	3 000
Baluanza auf Moronik unterthänig	3 000
Belletinza ⁷⁴ auf Moronik unterthänig	3 500
Hornik auf Illok unterthänig	3 000
Marmanofza auf Kosnik unterthänig	3 500
Bodorofza auf Kosnik unterthänig	3 300
Sumanofza auf Kosnik unterthänig	3 000
Martinza ⁷⁵ auf Demitrouiza unterthänig	5 200
Mihailofza auf Demitrouiza unterthänig	2 000
Schavolofza	2 000
Bodorofza auf Rada unterthänig	3 000
Isokofza auf Isornik unterthänig	750
Kossatinza auf Demitrouiza untrthänig	5 000
Mortesinza auf Demitrouiza unterthänig	6 999
Visokovaz auf Demitrouiza unterthänig	4 000
Vidanofza auf Demitrouiza unterthänig	6 999
Darinofza auf Demitrouiza unterthänig	7 200
Istipar auf Moronik unterthänig	4 500
Varibasch auf Moronik unterthänig	3 000
Hiritscha auf Irik unterthänig	3 000
Megds auf Irik unterthänig	5 999
Miratofza auf Demitrouiza untzerthänig	10 000
Legdsche ⁷⁶ auf Islankomen unterthänig	16 000
Butofi auf Salar unterthänig	11 500
Kulesch auf Moronik unterthänig	2 200
Otok ⁷⁷ auf Nimtsche unterthänig	7 500
Vsizza und Buradofza auf Nimtshe unterthänig	5 999
Bassanofza auf Nimtsche unterthänig	3 500
Tovarnik ⁷⁸ auf Kosinik unterthänig	7 000
<hr/>	
Ukupno	2,133. 834 Assperl

74 Staro selo Beletinci nedaleko od Otoka

75 Selo Martinci u blizini Mitrovice

76 Vjerojatno selo Ledinci istočno od Beočina

77 Selo Otok, sada gradić nedaleko od Vinkovaca

78 Selo Donji Tovarnik iznadsrla Ogar

Iskazan zbroj u akčama i pretvoren u filure (zlatnike), računajući vrijednost filura sa 240 akči, godišnji prihod zaima i timarnika u Srijemskom sandžaku iznosio je 9 724 filura i 74 akči. Od navedenoga iznosa 4 422 filura i 75 akči dobivala su 32 zaima, a preostali dio od 5 301 filura i 101 akču 175 timarnika. Samo 8 zeameta donosilo je svojim zaimima prihod veći od 40 tisuća akči, dok su preostala 24 zaima imala prihod između 20 i 40 tisuća akči.

Najveći broj spahija imali su timare s kojih je godišnji prihod iznosio između 5 i 9 tisuća akči. Zapravo bili su to pretežno vojni timari s vrlo skromnim prihodom, računajući dnevnicu u rasponu od 5 do 15 akči. U tom pogledu pozornost privlači timar od svega 750 akči, ako nije možda riječ o slučajnoj grešci prevodioca Schweglara. Naime, tako nizak prihod nisu imali ni poslužitelji u džamijama.

Ni ukupan prihod zaima i timarnika Sandžaka Srijem nije također bio velik, a njihov broj posredno govori o vojnoj moći koja se sastojala od kojih približno sedamdesetak konjanika i oko 250 pješaka, ne računajući pritom tvrđavske i gradske posade koje su bile dosta brojne. Jednako tako bile su u to vrijeme i posve drugačije opće prilike nego u vrijeme uspostave osmanske (turske) vladavine. Naime, prije toga Gornji za razliku od Donjega Srijema na potezu od Iloka pored Dunava do Mitrovice pored Save nalazio se u sastavu Vukovske županije.⁷⁹ Osnivanjem Sandžaka Srijem poslije 1550. g.⁸⁰ taj je prostor priključen Srijemskom sandžaku, koji na zapadnoj strani graniči s kadilukom i nahijom Osijek u Sandžaku Požega.

Prema katastarskom popisu iz 1575. g. dijelio se Sandžak Srijem na kadiluke: Ilok, Varadin (Petrovaradin), Mitrovicu (Dimitrofče) i Nijemci. U sastavu tih kadilukâ bile su kao područne sudske jedinice ove nahije: Ilok, Morović, Grgurevci, Vukovar, Varadin, Čerević, Slankamen, Irig, Mitrovica (Dimitrofča), Kupinik, Zemun, Nijemci, Podgorja, Ivankovo, Posavje i Rača.⁸¹

Prema istom popisu na postoru Sandžaka Srijem nalazilo se 382 naselja, sela, trgovišta, gradića i gradova u kojima su bile i 4 tvrđave.⁸² Popis zeameta i timara iz 1636. govori, međutim, o svega 234 naseljena mjesta i naglom smanjivanju i raseljavanju stanovništva. Takav razvoj događaja uzrokovao je i upravne promjene ukidanjem nekih nahija koje se u popisu zeameta i timara ne spominju. Primjera radi, nahija Zemun, Varadin, Čerević i Grgurevci. Umjesto ukinutih pojavljuju se nove i posve nepoznate nahije Rehova, Isornik, Lovadinca i Sente, o kojima u popisu iz 1575. nema spomena. Iznenaduje također da se na području nahije Ivankovo spominje samo selo Laze.

Neposredan uzrok takvom stanju očito su bili brojni porazi osmanske vojske na raznim bojištima, a još više ustanak potlačena naroda u Slavoniji 1599. stvaranjem hajdučkih družina koje oštećuju i pale glasoviti Sulekmanov most kod Osijeka⁸³ i krstare zapadnim dijelom Srijema.

Još veća nevolja snašla je kršćansko, ponajviše katoličko stanovništvo 1600. g. kada su Tatari kao neredovita vojska opustošili središnji dio Srijema i cijelo Pobosučje. Zastrašeno stanovništvo napuštalo je svoja sela i selišta, sklanjalo se u močvare, bježalo u šume i skrivalo se u Fruškoj gori. Poslije okončanja iscrpljujućeg ratovanja 1606., pozvao je srijemski sandžakbeg Asim (Asam)-paša odbjegli stanovništvo neka se vrati u svoja sela i obećao mirno življenje.⁸⁴ Unatoč pašinu obećanju malo je bilo onih koji su se vratili u svoja bivša sela, već su radije odlazili u veća i sigurnija mjesta življenja. Jednako tako i druge okolnosti nisu poticale na povratak kada je 1608. pravoslavni arhiepiskop Aćim nastojao svim silama podržati sve katolike svojoj vlasti.⁸⁵ Još veće nevolje snašle su srijemske katolike kada je uoči popisa zeameta i timara 1634. i 1635. g. carigraski patrijarh Kirilo uspio pridobiti budimskoga beglerbega da uništi katoličku crkvenu organizaciju na području Srijemskoga sandžaka, a katolike podvrgne upravi pravoslavne crkve. Provodeći rečeno u djelo, nestalo je gotovo katolika u Karlovcima, dok su u Mitrovici, Rumi, Golubincima, Manderlosu, Vođincima i Petrovcu mnogi prešli na pravoslavlje.⁸⁶

Nekadašnja brojnost naselja i stanovništva prema popisu iz 1575. bila je tako 1636. g. već daleka prošlost.

Unatoč upitnosti kako su stvarno glasila imena brojnih mjesta na području Sandžaka Srijem, popis zeameta i timara vrijedan je i jedini takav izvor za istraživanje prošlosti istočnoga dijela Slavonije i Srijema u stoljetnoj osmanskoj vladavini.

79 Csánky, Deszö, Magyarország történelmi földrajza, Budapest 1894, II 262-380, Enge, Pál, Valkóvármegye, rukopis

80 Šabanović, Hazim, Bosanski pašaluk, Sarajevo, 1982., 65

81 McGowan, Bruce, o.c.

82 Ibidem

83 Horvat, Karlo, Prilozi za hrvatsku povjesnicu iz arhiva rimskih // Starine JAZU 34, Zagreb, 1911., 142

84 Fermedžin, Euzebius, Acta Bosnae, Zagrabiae, 1892., 270

85 Vanino, Miroslav, Kašičevo izvješće o don Šimunu Matkoviću // Vrela i prilozi, I, 85-87

86 Fermedžin, o.c. 417,418,422

Simulum S. S. S. S.

Beschreibung, was für Saamen und Timaren
des Conien in dem Saamen Sargiac des
gestempelt begrieffen seye, und wie viel
an indel auch in in der Faltung des Saamens
contribuirt seye.

In dem Conital Sirmio sind begrieffen Saamen 48.
Timaren des Saamens Conien - - - 168.

Contribuiren nachfolgende Doffschafft: Asper

Mirasoffa mit Demitrouija kutschell	- - - 66000
Litshaska mit Demire Simonodol	- - - 42500
Sakolla, mit Dirasinja, mit Dallahsradische mit Kosenik kutschell	- - - 47500
Barosch Burgas, mit Monastir Miriallak mit Illok kutschell	- - - 43500
Deriskinja mit Demitrouija kutschell	- - - 43000
Kroschodol, mit Monastir Jeith	- - - 40800
Islobedinja mit Demitrouija kutschell	- - - 41000
Isankoffa mit Demitrouija kutschell	- - - 41000
Simonoffa mit Kosenik kutschell	- - - 55000

139

	Kopie
Semetin iust Petri wardeni kurbatli	38000
Tchorbanofa iust Jelan koman kurbatli	27000
Varech Ivan koba iust Jelan koman kurbatli	26500
Sinatli iust Bellarofa iust Kosiak kurbatli	26500
Dafch iust Jrik kurbatli	26000
Vicirfa iust Demitrouija kurbatli	25500
Drahova iust Drahofa iust Jrik kurbatli	24500
Kurtichin iust Kakhua kurbatli	20125
Jhungtan Drahatsch iust Jrik kurbatli	23500
Obirinofa iust Kosenik kurbatli	24900
Paghlalafch iust Kakhua kurbatli	22500
Derova iust Demitrouija kurbatli	22000
Dumanofa iust Kakhua kurbatli	21500
Nocak iust Jlok kurbatli	23000
Baroka iust Jelan koman kurbatli	23000
Nemetin iust Jlok kurbatli	36500
Schaminija iust Demitrouija kurbatli	20000
Tchasanba iust Kosiak kurbatli	20500
Pruc kamata iust Demitrouija kurbatli	20000
Malimar Kofchisch iust Kosiak kurbatli	21000
Escablisch iust Jganu kurbatli	20000
Jhungdrotfiki iust Demitrouija kurbatli	20750

	Agud
Lislabatsch mit Ilak kurbatsung	19500
Dobronija mit Demitrouija kurbatsch	28500
Las mit Jvanikoba kurbatsch	13000
Dabatscha mit Louadnja kurbatsch	14000
Vicofchin mit Ilak kurbatsch	15500
Milletin mit Ilak kurbatsch	17720
Djassena mit Jlanikomen kurbatsch	16000
Kisic Kilisa mit Achoua kurbatsch	18400
Achisonoffa mit Moronig's kurbatsch	12500
Daskoffa mit Kopenik kurbatsch	12500
Acuma mit Demitrouija kurbatsch	12281
Korman mit Demitrouija kurbatsch	10000
Schelibunja mit Bodgorina kurbatsch	9000
Seloffch und Sam mit Jrik kurbatsch	9999
Delta tsch mit Jlanikomen kurbatsch	9500
Morotchi Jehan mit Moronig's kurbatsch	8000
Ochouar mit Ilak kurbatsch	7500
Aika mit abgumelch' tsch kurbatsch	5999
Dreschadel mit Jrik kurbatsch	17266
Pauidoffa mit Jrik kurbatsung	12000
Habuth mit Ilak kurbatsch	12000
Sinaroffa mit Demitrouija kurbatsch	12000
Miloffch mit Demitrouija kurbatsung	9000

Lipul.

Kirischodol und Monastir auf Drink kutsch 9633
 Thabatinga auf Demitrowica kutsch - 10333
 Beldi und Butinje auf Dring kutsch - 10000
 Libronoffa auf Boggorina kutsch - 10000
 Mebodragoffa auf Demitrowica kutsch - 9533
 Therkien auf Vuckowar kutsch - 9500
 Kirischodol und Monastir auf Drink kutsch 8166
 Baileri Motor auf Illok kutsch - 10000
 Dostoch ghirgiroffo kutsch - 9000
 Boinga auf Demitrowica kutsch - 8988
 Thropusanbzi auf Joornik kutsch - 8800
 Dallawack auf Nimtsche kutsch - 8000
 Kobilinje auf Nimtsche kutsch - 7500
 Schentesch auf Serbi kutsch - 7500
 Usundoua auf Demitrowica kutsch - 8000
 Wghar auf Kosnik kutsch - 8000
 Kopetleh auf Kosnik kutsch - 8000
 Entzagde auf Illok kutsch - 7950
 Saathorna auf Joornik kutsch - 7686
 Thorna auf Kosnik kutsch - 7686
 Borgas auf Kosnik kutsch - 7500
 Inodawja auf Boggorina kutsch - 7500

	Spisak.
Josendoršč iust Vučkvar kudsostl	7500
Thomasoffa iust Moronik kudsostl	7500
Brathat iust Jronik kudsostl	7500
Daglaioffa iust Vučkvar kudsostl	8000
Thomasoffa iust Dodgorna kudsostl	7200
Tharobertarik iust Kehooua kudsostl	7150
Lehtkoffa iust Jronik kudsostl	7100
Schamin iust Dodgorna kudsostl	7000
Morouiska iust Moronik kudsostl	7000
Bakosoffa iust Jronik kudsostl	7000
Diralnouca iust Demitrouija kudsostl	7000
Thoguran iust Demitrouija kudsostl	7000
Cisla iust Vučkvar kudsostl	7000
Thomasoffa iust Moronik kudsostl	7000
Jankoffa iust Doroffa	7000
Barator iust Moronik kudsostl	7000
Buuk Merdinja iust Demitrouija	7000
Kucogda iust Ittok kudsostl	6500
Barbanoffa iust Demitrouija kudsostl	7000
Juslaroffa iust Demitrouija kudsostl	7000
Mirinkouatšch iust Demitrouija kudsostl	7000
Harasoffa iust Moronik kudsostl	7000

	Ague
Gruschangi iust Kasinik kudsalt	7000
Brislaga iust Kasinik kudsalt	8000
Brasloffa iust Kasinik kudsalt	4000
gheubabrath iust Illok kudsalt	7000
Basanoffa iust Stankomen kudsalt	7000
Buanaroffa iust Demitrouija kudsalt	6999
gsoelabingja iust Vulkovar kudsalt	6999
Budnaroffa iust Kainitka kudsalt	6800
Schamber iust Demitrouija kudsalt	8500
Dratosoffa iust Illok kudsalt	6700
Schimoda iust Demitrouija kudsalt	6500
Islandoffa iust Isornik kudsalt	6500
Hassa iust Stankomen kudsalt	6500
Dobraritoffa iust Logdguerna kudsalt	6500
Skhola Demitrouija iust Moranik kudsalt	6500
Andaroffa iust Moranik kudsalt	6500
ghenosh iust Kainitka kudsalt	6500
Mitrouija iust Demitrouija kudsalt	6500
Sen medoffa iust Moranik kudsalt	6415
Logdijnga iust Vulkovar kudsalt	6500
ghimuelchim iust Illok kudsalt	62000

	Aspa
Deršofja iust Sulkouar kudsalt	6150
Deršik iust Korinik kudsalt	6100
Kirbatha iust Moronik kudsalt	6000
Daseallar iust Moronik kudsalt	6000
Ghorasofja iust Korinik kudsalt	6000
Thermak iust Moronik kudsalt	6000
Bortofja iust Korinik kudsalt	6500
Dardanofja iust Korinik kudsalt	6000
Jobodinja iust kuzemalib onj kudsalt	6000
Dalkirofja iust Moronik kudsalt	6000
Dasolar iust Dodgerna kudsalt	6000
Bratouaj iust Khouca kudsalt	6000
Nouapal iust Korinik kudsalt	5999
Lehatirinja iust Korinik kudsalt	5999
Bustak iust Dodgerna kudsalt	5999
Schughodol iust Korinik kudsalt	6000
Malikofja iust ghorianich iust Nimiche kudsalt	6000
Dallatinjoca iust Demidrouija kudsalt	6500
Jlogiarofja iust Sulkouar kudsalt	6000
Karinja iust Nimiche kudsalt	5999
Sava iust Khat kudsalt	5999
Barak iust Dodgerna kudsalt	5999

	Kopie
Polovina iust Illok kudsalt	5999
Vinskofja iust Nemliche kudsalt	5999
Likofja iust Illok kudsalt	5999
Vronkofas iust Illok kudsalt	5999
Baratinja iust Demitrovcija kudsalt	5999
Vellica geourge iust Kasimik kudsalt	5999
Bucik Coimic iust Demitrovcija kudsalt	5999
Bratocack iust VuKoccar kudsalt	5555
Milofji iust Kasimik kudsalt	4000
Borogar iust Kasimik kudsalt	5000
Carofk iust Illok kudsalt	4500
Dodganja iust Nemliche kudsalt	4000
Milofk iust Kasimik kudsalt	4000
Mali gedemadin iust Kasimik kudsalt	4000
Ilalicha iust Nemliche kudsalt	4000
Aitocaj iust Illok kudsalt	4000
Baradinja iust Boronik kudsalt	4000
Vron Cugdin iust Illok kudsalt	4000
Kirbata iust Moronik kudsalt	4800
Hamisak iust Illok kudsalt	3999
Orta noffa iust Nemliche kudsalt	3500
Scherlocaj iust Boronik kudsalt	3500

Apue

Basarofa auf Nimke kudsche - 5000
Tovarnik auf Kosinik kudsche - 7000

144

District Burzenovar.

Borjethi Tab. 9. Bansen Tab.
SennMartin Tab. 6. Bansen Tab.
Vestos Tab. 1. 6. Bansen Tab.
Nschin Tab. 9. Bansen Tab.
Marok. Tab. 16. Bansen Tab.
Sondigds Tab. 16. Bansen Tab.
Orman Tab. 17. Bansen Tab.
Deravath Tab. 14. Bansen Tab.
Meregdosen Tab. 18. Bansen Tab.
Lipova Tab. 98. Bansen Tab. Darindor. Tab.
Die Gungariffe, ind. 24. fuesse di.
wollariffe oder kaffiffe Bansen Besen.
Lutich Tab. 12. Bansen Tab.
Gdesan Tab. 4. Bansen Tab.
Scharok Tab. 16. Bansen Tab.
Tesengdee Tab. 5. Bansen Tab.
Bodola Tab. 5. Bansen fuesse.
Lak Tab. 20. Bansen fuesse.
Jvan Tab. 20. Bansen Tab.
Larkan Tab. 17. Bansen Tab.
Sometin Tab. 21. Bansen Tab.

150

Lab. fol. 22. Baizen fess. Inzunt
 di walfen der Rajen. 15. und die hün-
 „gariffa Baizen. 7. fess. Besizen:
 Herenigds fol. 22. Baizen fess.
 Schemastin fol. 8. Baizen fess.
 Dsisch faluba. 10. Baizen fess.
 Helman fol. 24. Baizen fess.
 Iwanib fol. 49. Baizen fess. Inzunt
 walfen der Rajen Baizen. 20. die
 hün gariffa. 24. fess. Besizen.
 Ahsaluba fol. 27. Baizen fess. Inzunt
 die hün gariffa Baizen. 15. die walfen
 „fess. der Rajen. 24. fess. Besizen.
 Hovan fol. 5. Baizen fess. I
 Erkindi fol. 18. Baizen fess.
 Mersel fol. 16. Baizen fess.
 Labar fol. 11. Baizen fess.
 Semikofch fol. 7. Baizen fess.
 Schäschä fol. 28. Baizen fess.
 Todrasch fol. 12. Baizen fess.
 Sugath fol. 6. Baizen fess.

Hesguse sat. 7. Bausen Püster.
Vilaktelcha sat. 5. Bausen Püster
Kristor sat. 26. Bausen Püster, darunter die
Jüngersiffa Bausen. 19. die Käßiffa 7. Püster
besitzen.
Karanja im Marschfluch sat. 60. Bausen
Püster; pflegt ein Mannfuss altes zu sitzen.
Sclisch im Marschfluch sat. 115. Bausen,
Püster; pflegt ein Mannfuss altes wegen der
berufte über die Dornen.
Laskova im Marschfluch sat. 85. Püster
pflegt ein Mannfuss altes.
Sclischmartha im Marschfluch sat. 87.
Püster, so die hundertfuss besitzen, pflegt
ein Mannfuss altes.
Enck auf darafch hundertfussig sat. 7. Püster
besitzen selbst eintausend Mark, die Kassen.
Laskofeluba sat. 28. Bausen Püster, etc.
darunter die Jüngersiffa Bausen. 15. und
die Käßiffa. 10. Püster besitzen.

151

District Sekzar

Druob Bath fol. 26. Baizen foh.
 Turgasin fol. 6. Baizen foh.
 Samitkosh fol. 8. Baizen foh.
 Melbasch fol. 15. Baizen foh.
 Kumsan fol. 10. Baizen foh.
 Sekzar fol. 7. Baizen foh.
 Scheritsh fol. 54. Baizen foh.
 Islascher und Lan fol. 14. Baizen foh.
 Tscheth fol. 32. Baizen foh.
 Wdewa fol. 34. Baizen foh.
 Gmurde fol. 9. Baizen foh.
 Bathafes fol. 2. Baizen foh.
 Enes fol. 10. Baizen foh.
 Kurda fol. 6. Baizen foh.
 Hatschuba fol. 9. Baizen foh.
 Agarda fol. 6. Baizen foh.
 Modofch fol. 6. Baizen foh. Dikal foh. unskohi
 Deula fol. 6. Baizen foh.
 Tschisar fol. 2. Baizen foh.